

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1798

Vragen van de leden **Groothuizen** (D66) en **Van Nispen** (SP) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *de uitvoering van de Wet beëdigde tolken en vertalers* (ingezonden 22 maart 2018).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 17 april 2018).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Overheid moddert aan met tolken en wil nu ook nog voor een prikkie op de eerste rang»?¹ Kunt u specifiek reageren op de kritiek van de Nederlandse Unie van Beëdigde Tolken en Vertalers in het Publieke Domein (Nubveto) op uw wijzigingsplannen?

Antwoord 1

Ja.

De in het artikel geciteerde zorgpunten betreffen inhoudelijk het borgen van het kwaliteit van tolken die bij de overheid worden ingezet en de voorwaarden die intermediairs hanteren richting tolken ten aanzien van kwaliteit en prijs. In reactie hierop benadruk ik dat de overheid zoekt naar een goede balans tussen kwaliteit en prijs. De kwaliteit van tolken is essentieel. De adviezen die in het rapport van ABDTOPConsult op deze punten zijn meegegeven zijn: werk toe naar een functionerend kwaliteitsstelsel en ga vanuit een heldere marktvisie professioneel inkopen. Het programma Tolken in de Toekomst heeft de opdracht gekregen om alle adviezen integraal op te pakken en zorgvuldig uit te werken in een voorziene periode van twee jaar. De integrale aanpak zal moeten leiden tot een betere borging van kwaliteit en integriteit, tot professionele en rechtmatige inkoop in een gezonde markt voor tolkdiensten.

Om voldoende inzicht te krijgen in de problematiek en gerichte adviezen te kunnen geven, heeft ABDTOPConsult gesprekken gehad met alle relevante partijen, naast beroepsorganisaties ook met marktpartijen. Input van alle relevante partijen is meegenomen in de afwegingen en adviezen. De gesprekken met alle betrokkenen zijn hiervoor van groot belang geweest.

¹ <https://www.ftm.nl/artikelen/wetswijziging-bezuiniging-tolken?share=1>

Vraag 2

In hoeveel gevallen in de afgelopen twee jaren is er een beroep gedaan op een beëdigd tolk of vertaler en kunt u dat aantal uitsplitsen naar de taal die deze tolken of vertalers machtig waren?

Antwoord 2

In beginsel dienen de op basis van de Wet beëdigde tolken en vertalers (Wbtv) aangewezen organisaties tolken uit het Register beëdigde tolken en vertalers in te zetten.² In bijlage 1 is een overzicht gegeven van tolkdiensten van deze zogenoemde afnameplichtige organisaties uitgesplitst per taal over 2016. Vertalingen zijn buiten beschouwing gelaten. Deze vallen buiten de primaire scope van het programma en zijn niet centraal beschikbaar.

Vraag 3

Hoe vaak kon dat beroep worden gehonoreerd?

Antwoord 3

In bepaalde gevallen is er een mogelijkheid gebruik te maken van niet-Rbtv-tolken, bijvoorbeeld als er geen Rbtv-tolk beschikbaar is, of niet tijdig. In deze mogelijkheid is voorzien in de Wbtv. Van het totaal van circa 475.000 tolkdiensten bij afnameplichtige organisaties in 2016 werd ongeveer de helft uitgevoerd door een Rbtv-tolk.

Vraag 4

Hoe vaak werd in de overige gevallen gebruik gemaakt van de zogeheten Uitwijklijst?

Antwoord 4

In circa 11.500 tolkdiensten werd in 2016 gebruik gemaakt van een tolk van de uitwijklijst.

Vraag 5

Is de kwaliteit van de vertalingen van de beëdigde tolken en vertalers en tolken en vertalers geregistreerd op de Uitwijklijst bekend? Zo ja, hoe beoordeelt u die?

Antwoord 5

Aan de Uitwijklijst zijn inschrijvingseisen verbonden. Tolken die worden ingeschreven op de Uitwijklijst voldoen aan deze eisen. Daarmee is bekend op welk kwaliteitsniveau deze tolken ingezet kunnen worden. Bij klachten over de inzet van deze tolken zijn klachtenprocedures van toepassing vanuit de Wbtv.

Vraag 6

Klopt het dat grote afnemers, die zich moeten houden aan de Wet beëdigde tolken en vertalers, gebruik maken van eigen tolken en vertalers in afwijking van die wet? Zo ja, welke organisaties zijn dit?

Antwoord 6

Zoals in antwoord op vraag 3 is gemeld voorziet de Wbtv in de mogelijkheid een niet-Rbtv-tolk in te zetten. Met andere woorden, het gemotiveerd inzetten van een niet-Rbtv-tolk door een afnameplichtige organisatie is geen afwijking

² De volgende organisaties hebben een afnameplicht uit het Rbtv:

- Raad van State;
- de tot de rechterlijke macht behorende gerechten;
- het Openbaar Ministerie;
- de Immigratie- en Naturalisatiedienst;
- de politie;
- de Koninklijke Marechaussee.
- de bijzondere opsporingsdiensten als bedoeld in artikel 2 van de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten;
- Vluchtelingenwerk Nederland;
- de Dienst Justitiële Inrichtingen;
- advocaten, voor zover in het kader van de verlening van gesubsidieerde rechtsbijstand als bedoeld in de Wet op de rechtsbijstand.

van de Wbtv. Het OM, de IND en de politie beheren voor hun planningsadministratie gegevens van zowel Rbtv- als niet-Rbtv-tolken.

Vraag 7, 8

Wat is de reden dat die organisaties eigen lijsten opstellen en daarmee afwijken van het wettelijke regime? Indien dat onwenselijk is, welke maatregelen worden hier dan tegen genomen en zijn die afdoende? Kunt u per organisatie met een eigen lijst aangeven hoeveel tolken niet-geregistreerd en ongekwalificeerd zijn?

Antwoord 7, 8

Door afnameplichtige organisaties wordt voor een tolkdienst eerst gezocht naar een beschikbare Rbtv-tolk. Wanneer er geen mogelijkheid is om een Rbtv-tolk in te zetten dan is een organisatie genoodzaakt gebruik te maken van andere, niet-Rbtv-tolken. In het antwoord op vraag 3 is te lezen dat in ongeveer de helft van de tolkdiensten een Rbtv-tolk wordt ingezet. Dat laat zien dat, zoals het rapport van ABDTOPConsult ook gesignaleerd werd, het aanbod van Rbtv-tolken regelmatig niet volstaat. Het OM, de IND en de politie beheren voor hun plannings-administratie gegevens van zowel Rbtv- als niet-Rbtv-tolken. Deze gegevens zijn dynamisch en kunnen al naargelang de actuele vraag naar tolken verschillen. Het komt bovendien voor dat tolken voor meer dan één talencombinatie ingezet kunnen worden en slechts voor een deel van de talencombinaties ingeschreven staan in het Rbtv. Tot slot is het zo dat niet-registertolken in alle gevallen aannemelijk moeten maken dat zij geschikt zijn voor de opdrachten bij afnameplichtige organisaties waarvoor zij ingezet worden. Niet-Rbtv-tolken zijn dan ook niet gelijk te stellen aan ongekwalificeerde tolken. Om deze redenen is de vraag naar gegevens per organisaties niet eenduidig te beantwoorden.

Vraag 9

Hoe waarborgt u de kwaliteit van de beëdigd tolken en vertalers nu u het register waarin zij zijn opgenomen gaat veranderen om de beschikbaarheid te vergroten?

Antwoord 9

De inzet van professionele, betrouwbare tolken is voor de overheid essentieel. De verandering van het Rbtv is erop gericht de kwaliteit en integriteit van tolken die opdrachten voor de overheid verrichten op eenduidige wijze te borgen. Dit leidt tot een register met tolken van wie is vastgesteld dat zij voldoen aan de inschrijfeisen van het niveau waarvoor zij geregistreerd zijn. Zo ontstaat meer grip op de goede kwaliteit van de tolken. Voor de tolken levert het nieuwe register transparante en eenduidige voorwaarden om bij de overheid ingezet te worden.

Vraag 10, 11

Hoeveel van de tolken is het Nederlands niet goed machtig? Indien dit niet bekend is, hoe zal dit alsnog worden getoetst? Wat gaat u in het nieuwe register veranderen om er voor te zorgen dat de tolken en vertalers de Nederlandse taal wel voldoende machtig zijn?

Antwoord 10, 11

Tolken ingeschreven in het Rbtv en de Uitwijklijst voldoen aan de daarvoor gestelde inschrijvingseisen. Niet-registertolken die voor de overheid werken moeten in alle gevallen aannemelijk maken dat zij geschikt zijn voor de opdrachten waarvoor zij ingezet worden. Zoals gezegd is van deze laatste tolken het niveau niet op eenduidige wijze vastgesteld. Bij klachten over de inzet van deze tolken zijn klachtenprocedures van toepassing vanuit de Wbtv, de diverse opdrachtgevende organisaties en intermediairs. De introductie van een gedifferentieerd Rbtv is belangrijk omdat daarmee de werking van het register verbeterd zal worden. De aanpassing leidt tot een register met voldoende aanbod van tolken, van wie is vastgesteld dat zij voldoen aan de inschrijfeisen, waaronder de taalvaardigheid, van het niveau waarvoor zij geregistreerd zijn. Dat geldt dus ook voor de beheersing van de Nederlandse taal.

Vraag 12

Hoe voorkomt u bij het nieuwe register dat grote bemiddelingsbureaus aan wie de overheid opdrachten aanbesteedt de goedkoopste oplossing zullen kiezen en niet de best gekwalificeerde?

Antwoord 12

In de contracten met intermediairs zal nadrukkelijk aandacht zijn voor het naleven van de voorwaarden die aan de kwaliteit van de toekomstige dienstverlening worden gesteld. Door het hanteren van heldere en eenduidige voorwaarden ten aanzien van de kwaliteit van tolkdiensten, wordt dus niet alleen op het prijsaspect geselecteerd.

Vraag 13

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de door u overgenomen adviezen van ABDTOPConsult?³

Antwoord 13

Sinds april 2017 werkt het programma Tolken in de Toekomst aan de uitwerking van de adviezen van ABDTOPConsult. Er is veel informatie opgehaald en zorgen en belangen zijn in beeld gebracht. Hiervoor is op verschillende manieren contact gezocht met betrokkenen, waardoor signalen en ideeën maximaal konden worden meegenomen. In de loop van 2018 kristalliseert het beeld van de nieuwe systematiek zich verder uit: met een goed werkend register, een transparant speelveld en een goede borging van kwaliteit en integriteit. De verwachting is dat de nieuwe systematiek in de loop van 2019 uitgerold kan worden.

Vraag 14

Klopt het dat, nu u de adviezen van ABDTOPConsult gaat overnemen, Nubveto niet is gekend in de uitkomsten van het rapport? Zo ja, waarom is Nubveto hierin niet gekend en bent u in dat geval bereid dit alsnog te doen?

Antwoord 14

Vanaf de start van het programma is met alle betrokken marktpartijen en beroepsverenigingen, waaronder ook Nubveto, actief contact gezocht zodat alle inzichten maximaal meegewogen konden worden in de ontwikkeling van de nieuwe systematiek. Ook nieuwsbrieven, enquêtes en bijeenkomsten hebben bijgedragen aan de inzichten. De benaderde partijen hebben deze mogelijkheden meer en minder actief benut. Op donderdag 3 april jl. heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden, waarin is aangeboden voor de achterban een toelichting te geven op de stappen die het ministerie voor staan. Bovendien is Nubveto (en FNV) nogmaals in de gelegenheid gesteld hun bezwaren te uiten.

³ Kamerstuk 29 936, nr. 42.

Bijlage 1: Aantal tolkdiensten in 2016 bij overheidsorganisaties met een afnameplicht uit het Register beëdigde tolken en vertalers, uitgesplitst naar taal.

NB

- Deze lijst is samengesteld op basis van informatie van de afnameplichtige organisaties.
- Om het mogelijk te maken de informatie van de verschillende organisaties te combineren zijn de taalnamen geüniformeerd.
- Registratie gebeurt niet bij alle organisaties op dezelfde manier. Hierdoor is het mogelijk dat de opgetelde aantallen afwijken van de werkelijke situatie in 2016.
- De cijfers zijn op tientallen afgerond.
- De talen waarvan het aantal tolkdiensten minder dan vijftig was, zijn samengenomen in de categorie «overige talen».

Taal	Aantal tolkdiensten organisaties met afnameplicht
Arabisch (Syrisch-Libanees)	67.780
Tigrinja	57.460
Pools	36.860
Farsi (Iran)	23.830
Roemeens	18.230
Dari	17.820
Arabisch (Marokkaans)	16.670
Turks	16.280
Spaans	16.260
Arabisch (Standaard)	16.250
Albanees	14.140
Arabisch (Irakees)	11.880
Russisch	11.180
Frans	10.840
Engels	9.780
Somali	8.780
Chinees (Mandarijn)	5.810
Bulgaars	5.660
Koerdisch (Sorani)	5.360
Portugees	5.070
Georgisch	5.060
Koerdisch (Kermandji)	4.680
Duits	4.610
Arabisch (Algerijns)	4.450
Italiaans	4.030
Papiamentó	3.920
Litouws	3.650
Bosnisch	3.480
Punjabi (India, Pakistan, Afghanistan)	2.960
Oekraïens	2.820
Pashto	2.770
Berber Noord (Rifia, Tarifit, Tamazight)	2.730
Kroatisch	2.650
Arabisch (Soedanees)	2.590
Hongaars	2.530
Mongools (Mongolië, China)	2.470
Armeens (Oost)	2.040
Vietnamees	2.040
Arabisch (Egyptisch)	1.950
Arabisch (Libisch)	1.870
Bahdini	1.700
Oromo	1.660
Urdu	1.560
Tamil	1.400
Tibetaans	1.310
Amhaars	1.210
Grieks	1.140
Mandinka	1.120
Swahili	990
Fula/Pular	970
Servisch	950
Arabisch (Tunesisch)	920
Lingala	910
Tsjechisch	890
Pidgin Engels (Jamaica, Kameroen, Nigeria, Liberia)	830
Macedonisch	820
Krio (Sierra Leone)	720

Taal	Aantal tolkdiensten organisaties met afnameplicht
Arabisch (Palestijns-Jordaans)	710
Lets	710
Slowaaks	700
Koerdisch (Bahdini)	670
Twi	580
Nederlands	560
Hindi	550
Bengali (Bangladesh, Chittagong)	540
Ganda	470
Sranan	450
Tigré	450
Roma Sinte	410
Nepali	400
Thai	400
Wolof (Gambia en Senegal)	380
Turkmeens (Turkmenië, Iran, Afghanistan)	360
Luganda	360
Pulaar	360
Edo	340
Igbo	330
Susu	310
Kinyarwanda	310
Kirundi	310
Bambara (Mali)	290
Bahasa Indonesia	270
Birmees	260
Azeri	260
Arabisch (Jemenitisch)	250
Koreaans	240
Chinees (Kantonees)	200
Hebreeuws	200
Japans	190
Uyghur	190
Armeens (West)	170
Dyula	160
Hindoestani (Suriname)	160
Bilen	150
Arabisch (Saoedisch)	150
Saho	150
Kantonees	150
Creool Frans (Haïti)	150
Nederlandse Gebarentaal	150
Zweeds	130
Ivriet / Hebreeuws	130
Oezbeeks (Afghanistan)	120
Berber Zuid (Soussia)(Tashelhit)	100
Azeri (Azerbeidzjan)	100
Estisch	100
Tsjetsjeens	100
Rohingya	90
Deens	70
Aramees	70
Noors	70
Arabisch (Golfstaten)	70
Singalees	60
Yoruba	60
Overige talen	990
Totaal	475.000